

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 540
van **GWENNY DE VROE**
datum: 5 maart 2021

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Dierproeven - Gebruik van primaten

Proeven op primaten zorgen steevast voor beroering. Gelukkig blijft hun aantal de afgelopen jaren vrij stabiel schommelen, altijd rond de 40 proeven per jaar. In 2019 ging het om 37 dierproeven of 0,014 procent van het totaal aantal dierproeven.

Desalniettemin worden proeven op primaten de laatste tijd actief gecontesteerd door een aantal dierenrechtenverenigingen. Kop van jut daarbij is vooral de KU Leuven die blijkbaar een aantal dierproeven in die zin uitvoert. Zo wordt er actueel gefocust op een gezamenlijk onderzoek met acht niet-menselijke primaten, waarbij de Universiteit van Oxford in het VK en de KU Leuven betrokken zijn. Bij het onderzoek werd bij de proefapen opzettelijk hersenbeschadiging toegebracht. Op het einde van het experiment werden de apen gedood en hun hersenen verwijderd.

1. Werd er, het 3V-principe indachtig, effectief nagegaan dat voor dit soort proeven op primaten daadwerkelijk geen alternatieven bestaan?
2. In antwoord op mijn vraag om uitleg nr. 3498 van 21 oktober 2020 stelde de minister: "Voor primaten in het bijzonder geldt dat die enkel gebruikt mogen worden in een dierproef wanneer wetenschappelijk kan worden aangetoond dat het doel van de dierproef niet kan worden bereikt door het gebruik van een andere soort. Dat staat duidelijk in het besluit."
 - a) Ging het effectief om niet-wettelijk verplichte dierproeven?

Zo ja, wat was dan hun noodzakelijke meerwaarde die het houden van deze proeven zo noodzakelijk maakte?
 - b) Door de dierenrechtenverenigingen die de proeven contesteren, wordt gesteld dat voor de proeven menselijke vrijwilligers en patiënten kunnen worden gebruikt, meer bepaald mensen die soortgelijke natuurlijke of toevallig ontstane schade hebben.

Klopt die bewering en zo ja, wat zijn de redenen waarom deze optie niet overwogen werd?
3. In 2018 en 2019 werden alle dierproeven die de KU Leuven heeft aangevraagd, goedgekeurd.
 - a) Is dat een abnormaal hoog cijfer in vergelijking met proeven die door andere universiteiten en onderzoekscentra worden aangevraagd?

- b) Heeft deze hoge goedkeuring te maken met de vereiste verantwoording om de aanvraag van dierproeven te ondersteunen of zijn er andere factoren die het cijfer verklaren?
- 4. Welke rol speelt de samenstelling van de ethische commissies in het hoge goedkeuringscijfer, meer bepaald - zoals dierenrechtenverenigingen beweren - het feit dat collega's elkaars aanvragen moeten beoordelen en er een zekere vorm van loyaliteit jegens elkaar speelt?
- 5. De minister gaf aan dat een evaluatie bezig is waarbij hij ook wil kijken in algemene termen, dus los van het specifieke beleid over primaten, naar de samenstelling van de ethische commissies.
 - a) Wat is de stand van zaken?
 - b) Tegen wanneer wil de minister deze evaluatieoefening finaliseren?
 - c) Welke concrete pistes voor de aanpassing van de commissies liggen op tafel?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 540 van 5 maart 2021

van **GWENNY DE VROE**

1. Voor elke proef die in Vlaanderen (en de Europese Unie) wordt uitgevoerd, moet worden nagegaan of er geen alternatieve wijze bestaat om het onderzoek te voeren zonder gebruik van levende dieren. Ik heb geen informatie over de wijze waarop deze afweging gebeurt in landen die niet onder de Europese regelgeving vallen. Ik heb geen informatie over de afweging die voor dit specifieke project gemaakt werd.
2. Er is een verschil tussen de vraag of een proef wettelijk verplicht is en de vraag of een proef niet met een andere soort (waarvan verwacht kan worden dat zij een lagere gevoeligheid heeft) uitgevoerd kan worden. Het lijkt hier te gaan om een niet-wettelijk verplichte dierproef waarvoor geldt dat het doel van de proef enkel bereikt kan worden door gebruik van niet-menselijke primaten.
Het gebruik van menselijke vrijwilligers en patiënten is een alternatief voor het gebruik van levende dieren, en moet dus, conform het 3V-principe, overwogen worden voordat de beslissing genomen wordt om een dierproef uit te voeren. De onderzoekers voeren inderdaad zoveel mogelijk experimenten in parallel bij de mens uit, maar deze zijn beperkt omdat natuurlijk niet veel patiënten geïmplant worden met elektrodes, en dan nog enkel in de gebieden die voor de klinische evaluatie belangrijk zijn.
- 3-4. In nagenoeg alle lidstaten van de Europese Unie geldt dat weinig tot geen aanvragen geweigerd worden¹. Ik kan geen uitspraken doen over de redenen hiervoor in de andere lidstaten. Specifiek voor de KU Leuven is dit te wijten aan het feedbackproces dat ingebouwd is in de evaluatieprocedure. Onderzoekers krijgen de kans om, desnoods in meerdere feedbackrondes, hun projectvoorstel aan te passen op basis van de feedback van de leden van de ethische commissie. Voor een goed begrip, is het zinvol om de bijhorende nuancering hierover te lezen in het Jaarverslag Dierproeven van de KU Leuven, dat u online kan terugvinden².
5. Deze overheidsopdracht loopt eind dit jaar af. Het doel van de evaluatie is niet om te komen tot pistes voor aanpassing van de commissies, al kunnen uit de opdracht uiteraard ook op dat vlak interessante verbeterpunten voortvloeien.

¹ Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de uitvoering van Richtlijn 2010/63/EU betreffende de bescherming van dieren die voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt in de lidstaten van de Europese Unie {SWD(2020) 15 final}, p. 5-7

² <https://gbiomed.kuleuven.be/nl/Wetenschappelijkonderzoekmetbehulpvanproefdieren/jaarverslag-dierproeven-2019-ned/PDF-2019/jaarverslag-2019-ned>